

Inga pengar i världen kan kompensera för en ruinerad hälsa. Men för Christer Olsson betyder de miljoner han fått ändå en upprättelse.

– Att jag var med i facket är den bästa försäkring jag någonsin haft, säger han.

Text Anita Täpp Bild Anna-Lena Lundqvist

Får 4,8 miljoner för arbetsskada

Christer Olsson är inne i en manisk period. Jag märker det redan den tidiga kväll som jag tagit in på hotellet i Alingsås. Vi har kommit överens om att ses nästa morgon. Men jag har knappt hunnit packa upp innan receptionisten knackar på, med telefon i handen.

– Det är någon här som söker en kvinna som heter Träff, och det måste nog vara du, säger han och räcker över luren.

Christer undrar, lätt befallande, om vi inte borde hälsa på varandra redan nu? När jag kommer ner till entrén där han sitter utanför i sin eldrivna rullstol vill han gärna bjuda på fika på ett närbeläget kondis.

Han är glad och uppspelt över att ha vunnit en nära tjugooårig kamp för att få full ekonomisk ersättning för sin arbetsskada. Nu har han tagit sig hit de fyra kilometrarna från rehabiliteringshemmet, ivrig att få berätta.

Under 1970-talet var Christer chef med ansvar för ekonomi, inköp och personal på ett snabbt expanderande företag med hundratalet anställda.

Han hade varit där i tio år och stortrivdes även om jobbet kunde kräva att han jobbade upp till åttio timmar i veckan.

Men företaget såldes till en multinationell koncern och 1980 tillsattes en ny vd.

Enligt Christers och flera andra tidigare che-

fers utsagor i domstol ledde direktörens agerande till att alla chefer som kunde sedan lämnade företaget.

Vd:n hade med sig en egen ekonom och enligt samstämmiga uppgifter framtogs Christer successivt allt fler ansvarsområden.

Han tilläts inte längre ta egna initiativ och hölls utanför när något nytt var på gång. Han fick inte heller den information han behövde för att kunna utföra sina arbetsuppgifter och fick sedan kritik för det.

En tidigare chefskollega berättar om hur han såg Christer långsamt brytas ner, för att till sist vara förtvivlad över att han inte fick något som helst gehör för sitt arbete.

I sina vittnesmål talar andra om vd:ns hatiska attityd till Christer och menar att direktörens agerande kan ha berott på att han upplevde en konkurrens från Christer, med tanke på dennes kunskap om företaget.

Även Christer försökte byta arbetsgivare, men blev sjuk innan han lyckades.

Efter fyra år mädde han så dåligt att han var tvungen söka professionell hjälp vid en psykiatrisk klinik. Ett par år senare, på hösten 1986, bröt han ihop och lades in på kliniken, med självmordstankar.

– Jag stod vid en järnvägsövergång i Alingsås

Att kunna ta en tur med den elektriska rullstolen ger Christer Olsson stor frihetskänsla.

– Den går i tjugokilometer i timmen. Och jag brukar ha full gas i kurvorna så att den går på två hjul. Jag tycker det är kul att köra på och har ju inget att förlora, skämtar han.

»Vd:n slet ut mig på fyra år. Sedan dröjde det tjugo år innan min arbetsskada godkändes och jag fick ersättning.«

och tänkte slänga mig framför tåget. Men så tänkte jag på ansvaret för min fru och mina barn, som var små då, och kunde inte, säger Christer.

– Jag var ju arbetsnarkoman och så var jag inte behövd längre. Jag mätte nog sämre till följd av det.

Efter en tid fick han diagnosen manodepressiv och har lidit av sjukdomen sedan dess. Den innebär att man växlar mellan att vara deprimerad och manisk, alltså extremt eller ovanligt upprymd.

– Om jag ser tillbaka så har jag nog varit deprimerad tre fjärdedelar av de här tjugofem åren, konstaterar han.

Under åren som gått sedan han fick sin diagnos har han varit helt eller delvis sjukskriven, för att senare bli sjukpensionär.

1988 avslutades hans anställning vid företaget. Tack vare att han var med i facket kunde han få hjälp av en ombudsman från Sif som såg till att han fick 250 000 kronor i kompensation för att han lämnade företaget "frivilligt".

När Christer var ung konstaterades att han drabbats av MS, Multipel Skleros.

Men innan situationen på arbetet blev out-härdlig hade han inte känt av den sjukdomen särskilt mycket.

Nu gjorde den sig påmind med kraft igen och Christer tappade så småningom styrkan i benen varför han blev sittande i rullstol.

Han har också drabbats av två hjärtinfarkter. Den senaste förra våren var ytterst nära att kosta honom livet.

Vid sidan av alla sjukdomar har Christer fört en kamp för att få sin manodepressivitet klassad som en arbetsskada och få ersättning för den.

Striden har stått mot försäkringskassan men också mot AFA Försäkring, som han kunnat söka ersättning från i och med att han omfattades av ett kollektivavtal på sin gamla arbetsplats.

Han tog först hjälp av en privatpraktiserande advokat, senare fick han, genom Sif, hjälp av juristen Eric Sundberg vid LO-TCO Rättskydd.

Tvisterna har handlat om Christer verkligen drabbats av sin sjukdom på grund av förhållandena på arbetsplatsen, om hans oförmåga att jobba inte beror på hans MS-sjukdom i stället, liksom vilken lön hans ersättning ska grundas på.

Efter att saken har behandlats i länsrätten och

kammarrätten liksom i TFA-nämnden, som tar beslut om ersättning från AFA Försäkring, har Christer nu slutligen, efter successiva betalningar, fått ut totalt 4,8 miljoner kronor före skatt i livränta och annan ersättning.

I dag är han naturligtvis oerhört glad över att han var med i facket och omfattades av ett kollektivavtal på sin gamla arbetsplats.

– Vd:n slet ut mig på fyra år. Sedan dröjde det tjugo år innan min arbetsskada godkändes och jag fick ersättning för det. Men hade jag inte haft ett kollektivavtal så hade jag inte alls fått ut

de här pengarna, konstaterar Christer.

De 4,8 miljoner kronorna kan tyckas vara en uppseendeväckande summa. Och den är långt större än de flesta får, påpekar juristen Eric Sundberg på LO-TCO Rättskydd.

– Men i Christers fall har tiden spelat stor roll, eftersom det handlar om en ersättning för många år bakåt. Men framför allt har den höga lönen han hade som chef haft betydelse.

Vad har då Christer för nytta av alla pengarna i dag?

– Att jag fått ut min ersättning betyder mycket, inte minst ekonomiskt. Nu är jag inne i en

80 000 om året att tjäna på kollektivavtal

I höst kommer Unionen och de övriga TCO-facken gå ut och informera om betydelsen av ett kollektivavtal. Tusen ambassadörer med uppgift att enkelt berätta om kollektivavtalets fördelar ska utses.

Unionen har räknat ut att en medlem som omfattas av ett kollektivavtal tjänar i genomsnitt 80 000 kronor per år. Läs mer www.kollega.se

Så skyddas du

Den som omfattas av ett kollektivavtal på arbetsplatsen har ett bättre försäkringsskydd än de flesta andra. För den som exempelvis drabbas av en arbetsskada kan det ha stor ekonomisk betydelse. Om det finns ett kollektivavtal så får man tjänstepensionen ITP och då också möjlighet till en lägre förvaltningsavgift, vilket kan få stor betydelse för pensionen. Läs på www.kollega.se

– Nu är jag inne i en stadig mani och ska betala tillbaka till barnen, säger Christer Olsson.

stadig mani och ska betala tillbaka till barnen, säger Christer.

När han talar om sina nu vuxna barn får han svårt att hålla tillbaka tårarna.

– Jag ville hålla mig kvar i arbete till vilket pris som helst. Det kostade mig en depression som varat i över tjugofem år nu, vilket också har drabbat min fru och mina barn.

– För hur kul har det varit att växa upp med en deprimerad förälder?

När Christer hamnade i rullstol blev han och hustrun tvungna att sälja sitt radhus och flytta till en mer handikappvänlig lägenhet i närheten av rehabiliteringshemmet. Nu funderar de på att köpa en nybyggd bostadsrättslägenhet i centrala Alingsås, med utsikt över Nollhagaparken.

– Men jag räknar inte med att ha så lång tid kvar nu. Och med tanke på krisen vill jag inte försätta min fru i en situation där hon inte kan sälja lägenheten sedan. Så jag hoppas vi kan hyra i stället, säger Christer.

För tillfället är hustrun på semester och Christer bor på ett rehabiliteringshem. Där får hans sjukgymnastik med cykelträning varje dag. Ett första mål är att kunna stå på benen med stöd igen.

I hans kala rum står en ensam rosa krysanterium som enda färgklick. På ett skrivbord ligger en mapp märkt Volvo och en miniräknare. Nyligen tog han sig själv med pendeltåget till Göteborg och Volvostämman, berättar han.

– Jag är ju intresserad, både som aktieägare och som företagsekonom, säger Christer och ger mig ett visitkort med namn och titel på.

Under sina maniska perioder är han fortfarande en aktiv människa. Han är ett stort handbollsfan och följer nu noga Alingsås handbollslag framfart i SM-slutspelet. Snart ska han också ta sig till Ullevi i Göteborg för att se Ånglarna möta Djurgården, berättar han.

Han träffar också regelbundet några gamla arbetskamrater liksom ett gäng Unionenpensionärer i Göteborg ibland.

– Det har varit väldigt viktigt för mig att träffa dem eftersom jag inte haft några arbetskamrater på tjugo år nu, säger han.

När vi går och rullar genom hans hemstad, som han gärna vill visa, ger han prov på en imponerande historiekunskap. Han undrar lite uppförande om jag vet vem stadens stolthet Jonas Alströmer var och rabblar ständigt nya namn och årtal.

När jag berömmar hans kunskap och minne, säger han stolt:

– Men jag är ju en siffermänniska.

När Christer är manisk tycks han hellre vilja prata än lyssna. Hans tålmod verkar inte räcka till för det. Men när vi äter lunch undrar han plötsligt vilka drömmar jag har och ger intryck av att vara genuint intresserad av mitt svar.

– Passa på att göra det nu, medan du är frisk, säger han allvarligt och omtänksamt. **K**

Tillägg: Vd:n i artikeln är inte längre i livet och kan därför inte ge sin version av vad som hände på företaget.